

YTTRANDE
2008-01-07

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Äktenskap för par med samma kön – Vigselfrågor (SOU 2007:17)

Sveriges Kristna Råd har beretts tillfälle till att yttra sig över betänkandet ÄKTENSKAP FÖR PAR MED SAMMA KÖN – VIGSELFÖRÅGOR

Sveriges Kristna Råd (SKR) består av 27 medlemskyrkor och 1 kyrka som är observatör. Dessa 28 kyrkor representerar tillsammans praktiskt taget alla kristna kyrkor och samfund i Sverige.

Inledning

Äktenskapet är av central betydelse för kyrkorna. I alla kristna traditioner finns det teologiska utläggningar om innebörden och den praktiska utformningen av äktenskapet. Det finns en långtgående samsyn mellan kyrkorna i synen på äktenskapet. Det betraktas av alla som en del av Guds skapelse. Alla kyrkor är villiga att välsigna par som ingår äktenskap och det uppfattas som en central uppgift för präster och pastorer att bistå dem som vill ingå äktenskap. Det finns också en vilja inom kyrkorna att stödja dem som blivit vigda, så att de kan leva i kärlek och trohet enligt de löften de givit varandra.

På en punkt skiljer sig kyrkorna särskilt åt i sin syn på äktenskapet. För en del kyrkor är äktenskapet ett sakrament, vilket det inte är för andra. Denna skillnad för med sig att det finns olikheter i synen på skilsmässa och omgifte. De katolska och ortodoxa kyrkorna betraktar i princip äktenskapet som ouplösligt.

De protestantiska kyrkorna uppfattar äktenskapet som en borgerlig ordning och inte som ett sakrament. Äktenskapet är en ordning i skapelsen som är välsignad av Gud och som konstitueras av de ömsesidiga löftena och det offentliga tillkännagivandet.

Äktenskapet

Trots vissa skillnader är kyrkorna inom Sveriges Kristna Råd eniga om att termen "äktenskap" även framgent skall förbehållas par med olika kön. Vi menar att det finns anledning att lyssna till kyrkorna i denna fråga med tanke på att flertalet vigslar sker i kyrkan.

Kyrkorna har i olika sammanhang, bland annat i en hearing med utredaren, samfällt uttryckt önskemål om att ordet äktenskap inte skall användas i den framtida lagstiftningen för par med samma kön, utan att det som idag endast skall användas för att benämna par med olika kön. Vi vill här återigen uttrycka detta som vår mening och föreslår att en annan term, till exempel "samlevnadsbalk", skall användas i lagstiftningen istället för "äktenskapsbalk", som utredaren föreslår att det också fortsättningsvis skall heta.

Utredaren hävdar att de argument som anförts mot att använda ordet "äktenskap" för par med samma kön inte har tillräcklig bärkraft och inte kan väga upp de skäl som talar för en lagändring (sid. 227). Han konstaterar samtidigt, att det kan finnas skillnader mellan samhället i stort och trossamfunden beträffande hur äktenskapet definieras.

Utredarens huvudskäl för att använda begreppet "äktenskap" också för par med samma kön är principen om likabehandling av homosexuella och heterosexuella. Att ingå äktenskap är en möjlighet för homosexuella par att utåt manifesteras sin samhörighet.

Från kyrkornas sida menar vi att homosexuella inte skall diskrimineras, men vi anser inte att principen om likabehandling av homosexuella och heterosexuella nödvändigtvis innebär att samma benämning måste användas. Att kalla samlevnaden för heterosexuella äktenskap och samlevnaden för homosexuella något annat, t ex partnerskap, är inte i sig diskriminerande.

Ett skäl för att behålla termen "äktenskap" för relationen mellan man och kvinna är att det finns en lång tradition av att använda ordet så. Vi menar att det finns starka skäl för att hålla fast vid denna tradition och kan inte se detta som diskriminerande. Enligt vår uppfattning kommer det ändå att behövas två ord i framtiden för att benämna homosexuell respektive heterosexuell samlevnad. Därför är det bättre att i lagstiftningen, inom ramen för en samlevnadsbalk, slå fast begrepp som är tydliga och inte är diskriminerande. Risken är annars att det uppstår termer som exempelvis "homoäktenskap" och "heteroäktenskap", vilket enligt vår mening knappast är mer tilltalande eller mindre diskriminerande.

Ett ytterligare skäl att reservera termen "äktenskap" för samlevnaden mellan man och kvinna är att motsvarande term används så internationellt och i andra språk. Utredaren avvisar detta med hjälp av internationella exempel. Vi konstaterar dock att dessa exempel begränsar sig till situationen i de nordiska länderna och i några länder som gjort det möjligt för två män eller två kvinnor att ingå äktenskap med varandra. Andra exempel, som talar i annan riktning skulle kunna väljas.

Vigselplikt

Vi bejakar utredarens förslag att inte införa någon vigselplikt för den som har vigselrätt. Om en präst eller pastor av något skäl inte anser sig kunna stå till förfogande som vigsselförrättare skall han eller hon ha full rätt att avstå.

Det har från olika håll framförts krav på att en vigselförrättare måste vara villig att viga både par med olika kön och par med samma kön. Utredaren diskuterar detta och frågar sig om vigselförståndet bör göras villkorat av att ett trossamfund även tillåter vigsel av par med samma kön. Han noterar att det finns ett starkt motstånd inom trossamfunden mot att åläggas vigselförstånd och att flera skulle avstå vigslerätten om ett sådant villkor ställdes.

Vi ställer oss positiva till utredarens slutsats att det inte bör införas någon vigsselförstånd, vare sig för vigselförrättare inom trossamfund eller för samfunden och att detta tydligt skall uttryckas i lagtexten.

Avslutning

De synpunkter på utredningen som här framförts är gemensamma för alla de kyrkor som ingår i Sveriges Kristna Råd.

Flera av rådets kyrkor kommer att lämna egna yttranden.

SKR:s styrelse har fattat beslut efter att det har beretts av en särskild arbetsgrupp med förankring i olika kyrkliga traditioner.

Handläggare inom SKR:s kansli har varit direktorerna Lennart Molin och Katrin Åmell.

Sundbyberg dag som ovan

Anders Wejryd
ordförande
ärkebiskop i Svenska kyrkan

Sven-Bernhard Fast
generalsekreterare